

Πώς μπορούμε να προφυλαχθούμε από τη μόλυνση;

Ο άνθρωπος περιορίζει τις πιθανότητες μόλυνσής του με το παράσιτο:

- **όταν καταναλώνει βρασμένο ή κατεψυγμένο κρέας,**
- **όταν πλένει καλά (με υγρό σαπούνι) τα φρούτα και τα λαχανικά που τρώγονται ωμά (μαρούλι, ντομάτες, μήλα κ.ά.),**
- **όταν πλένει καλά τα χέρια και τα αντικείμενα που χρησιμοποιήθηκαν κατά το χειρισμό του ωμού κρέατος,**
- **όταν πίνει βρασμένο ή παστεριωμένο γάλα (όχι ωμό),**
- **όταν καθαρίζει την αμμοδόχο της γάτας τουλάχιστον κάθε 1-2 ημέρες, και**
- **όταν χρησιμοποιεί γάντια κατά τη φροντίδα του κήπου.**

Για να προληφθεί η μόλυνση της γάτας, χορηγείται σε αυτή μόνο βρασμένο κρέας (οι "κύστες" του τοξοπλάσματος καταστρέφονται στους 66°C) ή κατεψυγμένο κρέας (οι "κύστες" καταστρέφονται στους -20°C, σε 3 ημέρες).

Η μόλυνση των φυτοφάγων και των παμφάγων ζώων αποτρέπεται, όταν τα ζώα δεν έρχονται σε επαφή με τα αποξηραμένα κόπρανα της γάτας ή όταν τα κόπρανα της γάτας απομακρύνονται κάθε 1-2 ημέρες από το περιβάλλον και κλείνονται σφικτά σε νάυλον σακούλα.

Συνοψίζοντας...

Για να είμαστε ασφαλείς εμείς και τα κατοικίδια μας από το τοξοπλάσμα, θα πρέπει να τηρούμε τους βασικούς κανόνες υγιεινής (καθαριότητα χεριών, πλύσιμο με υγρό σαπούνι ωμών φρούτων και λαχανικών, πλύσιμο σκευών, όπου επεξεργάστηκε ωμό κρέας κ.ά.).

Η γάτα **ΔΕΝ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΑΜΕΣΑ** με τη μόλυνση του ανθρώπου, εκτός και αν καταναλωθεί το κρέας της ωμό!

Ο σκύλος δεν σχετίζεται με τη μόλυνση του ανθρώπου με τοξοπλάσμα, εκτός και αν καταναλωθεί το κρέας του ωμό!

Αν έχουμε γατούλα και προσέχουμε τη διατροφή της και απομακρύνουμε το αργότερο κάθε 2 ημέρες τα κόπρανα από την αμμοδόχο της, δεν υπάρχει κίνδυνος μόλυνσής της με το παράσιτο.

Η σωστή ενημέρωση απομακρύνει τον φόβο και την προκατάληψη, μας ηρεμεί και μπορούμε να απολαύσουμε τη συμβίωσή μας με τη γατούλα και το σκύλο μας.

Κείμενο

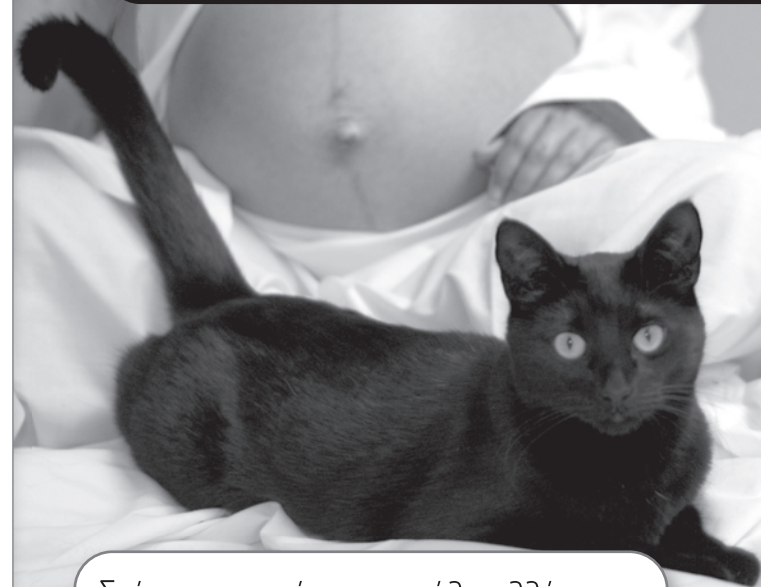
Στυλιανός Θ. Χαραλαμπίδης, τ. Καθηγητής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κτηνιατρική Σχολή,
Εργαστήριο Παρασιτολογίας και Παρασιτικών Νοσημάτων
e-mail: harala@vet.auth.gr
Προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.auth.gr/~harala/>

Επιμέλεια – Σχεδιασμός

Αδεσποτολόγιο, Ομάδα Εθελοντών για τα Αδέσποτα
www.adespotologio.gr

Τοξοπλάσμωση και κατοικίδια

Μύθος και πραγματικότητα

Σκέφτεστε να πάρετε γατούλα αληλά δεν το αποφασίζετε γιατί σας λένε συχνά ότι «γάτες και εγκυμοσύνη δεν συμβιβάζονται» ή ότι «οι γάτες προκαλούν στειρότητα»;

Έχετε γατούλα αληλά και προβλήματα με τους γείτονές σας γιατί φοβούνται ότι η γατούλα «θα τους κολλήσει τοξοπλάσμα»;

Η απάντηση στα ερωτήματα αυτά βρίσκεται στη σωστή ενημέρωση σχετικά με την τοξοπλάσμωση.

Τι είναι η τοξοπλάσωση;

Η τοξοπλάσωση είναι συνήθως χρόνιο παρασιτικό νόσημα των ζώων και του ανθρώπου, σε ολόκληρο τον κόσμο και οφείλεται στο πρωτόζωο παράσιτο *Toxoplasma gondii*.

Στους ιστούς του ανθρώπου και των ζώων παράγονται οι "κύστες τοξοπλάσματος" μέσα στις οποίες το παράσιτο επιβιώνει ολόκληρη τη ζωή του μολυσμένου ατόμου ή ζώου.

Πώς μεταδίδεται;

Η μετάδοση του παρασίτου στον άνθρωπο γίνεται:

- α)** με τις "κύστες" του παρασίτου, όταν καταναλώνεται ωμό ή ατελώς ψημένο κρέας μόσχου, προβάτου, χοίρου κ.ά. (κιμάς, γύρος, σουβλάκι κ.ά.). Στη χώρα μας είναι μολυσμένα σχεδόν ένα στα δύο βοοειδή, ένα στα τέσσερα πρόβατα, αίγες κ.ά.,
- β)** με τις ώριμες ωκύστες του παρασίτου, όταν καταναλώνονται άπλυτα ή ατελώς πλυμένα μολυσμένα φρούτα, λαχανικά, χόρτα κ.ά., και
- γ)** με τα μεροζωΐδια του παρασίτου, που βρίσκονται στο αίμα της εγκύου (ανθρώπου και ζώου) και στο γάλα της μητέρας και είναι δυνατόν να μολύνουν αντίστοιχα, τα έμβρυα και τα νεογνέντα.

Πώς συνδέεται η γάτα με την τοξοπλάσωση;

Η γάτα ΔΕΝ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΑΜΕΣΑ με τη μόλυνση του ανθρώπου ή των ζώων με το παράσιτο, επειδή το κρέας της δεν καταναλώνεται στη χώρα μας (σε χώρες όπου ο άνθρωπος καταναλώνει ωμό κρέας γάτας μπορεί να μολυνθεί).

Η μολυσμένη γάτα διασπείρει με τα κόπρανά της τις άωρες ωκύστες του παρασίτου στο περιβάλλον, για 2-20 ημέρες σε ολόκληρη τη ζωή της (οι άωρες ωκύστες δεν μολύνουν).

Οι γάτες μολύνονται με το παράσιτο συνήθως, όταν καταναλώνουν ωμό κρέας, ποντίκια κ.ά. Όταν η υγρασία και η θερμοκρασία του περιβάλλοντος είναι υψηλές, οι άωρες ωκύστες γίνονται ώριμες (μολύνουσες), σε διάστημα 2-4 ημερών.

Όταν η γάτα μολύνεται για δεύτερη ή τρίτη φορά με το παράσιτο, τότε αναπτύσσεται σε αυτή ανοσία, με αποτέλεσμα να διακόπτεται ο πολλαπλασιασμός του παρασίτου και να μη αποβάλλονται από τη γάτα άωρες ωκύστες στο περιβάλλον.

Στη χώρα μας η συχνότητα μόλυνσης της γάτας, που τρέφεται με ωμό κρέας, ποντίκια κ.ά., είναι 0.9%, ενώ η κατοικίδια γάτα έχει ελάχιστες πιθανότητες να μολυνθεί με το παράσιτο, επειδή συνήθως δεν διατρέφεται με ωμό ή ατελώς ψημένο κρέας κ.ά.

Τι συνέπειες έχει η τοξοπλάσωση στον άνθρωπο;

Αλλοιώσεις και συμπτώματα του νοσήματος εμφανίζονται συνήθως στο 30% των μολυσμένων ατόμων και αφορούν σχεδόν κατά κανόνα την πρώτη μόλυνση του ατόμου με το παράσιτο ή τη μόλυνση ανοσοκατασταλμένων ατόμων.

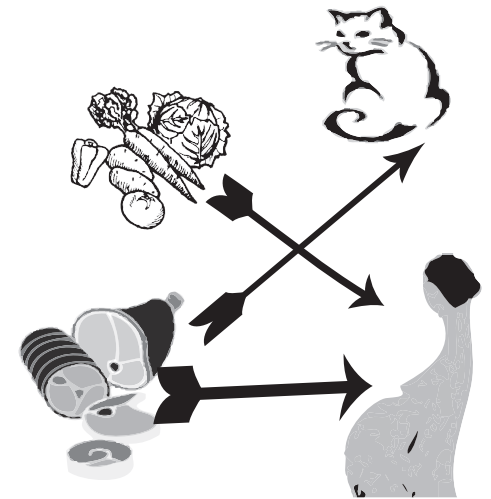
Τι επιπτώσεις έχει η τοξοπλάσωση στις έγκυες γυναίκες;

Η μόλυνση ή η αναζωπύρωση της τοξοπλάσωσης έχουν σοβαρές επιπτώσεις, όταν συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης (πατηρείται σε 1-120/10.000 εγκύους).

Η μόλυνση του εμβρύου κατά το πρώτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης είναι πιθανόν να προκαλέσει την αποβολή του (από τις 1.000 αποβολές που παρατηρούνται στον άνθρωπο, οι 2-8 οφείλονται στην τοξοπλάσωση).

Η μόλυνση του εμβρύου κατά το δεύτερο ή κατά το τρίτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης είναι πιθανόν να προκαλέσει σοβαρές αλλοιώσεις στους ιστούς του εμβρύου.

Στις γυναίκες που μολύνθηκαν έως 6 μήνες πριν από τη σύλληψη, αναπτύσσεται ανοσία που συνήθως προφυλάσσει το έμβρυο κατά τις μελλοντικές μολύνσεις της μητέρας με το παράσιτο. Όταν τίθεται έγκαιρα η διάγνωση της τοξοπλάσωσης στην έγκυο και ακολουθείται έγκαιρα η αντίστοιχη φαρμακευτική αγωγή, μειώνεται σημαντικά η πιθανότητα να μολυνθεί το έμβρυο.

Υπάρχει φαρμακευτική αγωγή, που αντιμετωπίζει το παράσιτο;

Η φαρμακευτική αγωγή είναι αποτελεσματική κατά την οξεία φάση ή κατά τις αναζωπυρώσεις του νοσήματος (το παράσιτο είναι ευαίσθητο και καταστρέφεται, όταν βρίσκεται έξω από τα κύτταρα κατά τη διάρκεια των 8 πρώτων μηνών της μόλυνσης, ενώ είναι απρόσβλητο, όταν βρίσκεται μέσα στα κύτταρα ή μέσα στις "κύστες"). Γι αυτό, η φαρμακευτική αγωγή είναι άσκοπη κατά τη χρόνια φάση της τοξοπλάσωσης (μετά τους 8 πρώτους μήνες της μόλυνσης) και καθίσταται επικίνδυνη, όταν γίνεται κατά το πρώτο ήμισυ της εγκυμοσύνης, επειδή η pyrimethamine (φάρμακο επιλογής), μειώνει τη σύνθεση του φολικού οξέος στο παράσιτο, αλλά επίσης τόσο στη μητέρα, όσο και στο έμβρυο (= κίνδυνος τερατογένεσης).